

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

ISSN 2306-6814

9 772306 681405

Науково-практичний журнал

№17 вересень 2023

Головний редактор:

Ємельянов В.М.,
доктор наук з державного управління,
професор, заслужений діяч науки
і техніки України

Заступники головного редактора:

Антонова Л.В.,
кандидат економічних наук, доктор наук
з державного управління, професор
Нора Г.А.,
доктор економічних наук, професор

Відповідальні секретарі:

Штиршов О.М., кандидат наук з
державного управління, доцент
Тимофеев С.П., кандидат наук з
державного управління, доцент
Кучеренко Г.Б.

Члени редакційної колегії:

Abbas Mardani, Ph.D. in Philosophy Management (USA)
Бартош Гордецки, доктор політичних наук, професор факультету журналістики й політичних наук Університету імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща)
Беглиця В. П., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Гармідер А. Д., доктор економічних наук, доцент
Гнат'єва Т. М., кандидат економічних наук, доцент
Гришова І. Ю., доктор економічних наук
Дацій О. І., доктор економічних наук
Денисенко М. П., доктор економічних наук, професор
Козловський С. В., доктор економічних наук, професор
Кравчук А. О., кандидат економічних наук, доцент
Кушнір С. О., кандидат економічних наук, професор
Лазарева О. В., доктор економічних наук, професор
Ніколюк О. В., доктор економічних наук, професор
Плеханов Д. О., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Резнікова Н. В., доктор економічних наук, професор
Сазонець І. А., доктор економічних наук, професор
Сазонець О. М., доктор економічних наук, професор
Сорока С. В., доктор наук з державного управління, професор
Стоян О. Ю., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, доцент
Тарасова Т. О., доктор економічних наук, професор
Чвортко Л. А., кандидат економічних наук, доцент
Яременко Л. М., к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Ярошевська О. В., доктор економічних наук, професор

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 17 вересень 2023 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.
Виходить 2 рази на місяць

Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України з питань

ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Категорія «Б»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від
02.07.2020 № 886)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

— Index Copernicus (IC);
— SIS;
— Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23727-13567ПП від 17.12.2018 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 458-10-73
(050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net
www.nayka.com.ua
www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"
Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"*

Передрукування дозволяється лише за згодою
редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть
автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів
публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе
відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою 07.09.23 р.
Підписано до друку 07.09.23 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 28.1.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 0709/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД, 2023

РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ

1. Вимоги щодо змісту наукової статті.

- 1.1. Високий науковий рівень статті.
- 1.2. Приймаються раніше не опубліковані наукові статті.
- 1.3. Автор несе відповідальність за оригінальність тексту статті (за плагіат відповідає автор).
- 1.4. Стаття повинна бути написана українською, російською або англійською мовою.
- 1.5. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних назв, географічних назв та інших відомостей, а також за те, що в матеріалах не містяться дані, що не підлягають відкритій публікації.
- 1.6. Остаточне рішення про публікацію ухвалюється Редакційною колегією, яка також залишає за собою право на додаткове рецензування, редагування і відхилення статей.

2. Вимоги щодо оформлення наукової статті.

- 2.1. У статті з лівого боку має стояти індекс УДК (Регистр – «ВСЕ ПРОПИСНЫЕ»)
- 2.2. Ініціали та прізвище автора. Через кому після ПІБ зазначається науковий ступінь, вчене звання, посада, науковий заклад. (На мові статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою). ORCID ID.
- 2.3. Назва статті (Регистр – «Как в предложениях») мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.
- 2.4. Анотація.
  - 2.4.1. Мовою статті (обсяг не менш як 100 слів).
  - 2.4.2. Англійською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
  - 2.4.3. У статті не українською мовою обов'язкова анотація українською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
- 2.5. Ключові слова (5–8 слів) мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.
- 2.6. Текст статті.

У статті повинні міститись (із виділенням у тексті) такі елементи:

  - постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
  - аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
  - формулювання цілей статті (постановка завдання);
  - виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
  - висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі;
  - список літератури;
  - список літератури (References) в романському алфавіті.

Згідно з новими правилами, які враховують вимоги міжнародних систем цитування, автори статей повинні давати список літератури в двох варіантах: один мовою оригіналу і окремим блоком той же список літератури (References) в романському алфавіті (harvard reference system), повторюючи в ньому в тому ж порядку всі джерела літератури, незалежно від того, чи є серед них іноземні.

Для правильного оформлення, скористайтеся рекомендаціями <http://www.economy.in.ua/d/references.doc> або замовте цю послугу в редакції (див. анкету для автора).

3. Технічні вимоги до статті.

- 3.1. Обсяг рукопису — 20—35 тис. знаків, включаючи рисунки, таблиці.
- 3.2. Стаття повинна бути виконана у форматі А-4 текстового редактора Microsoft Word for Windows (шрифт – Times New Roman). Якщо стаття зроблена в редакторі Microsoft Word (версія 2007) і має розширенням .docx, обов'язково потрібно відправити додатково файли статті Perezбережені у формат .doc для Microsoft Word (версія 97-2003) або .rtf. Назва файлу має відповідати прізвищу автора (наприклад: Іванов або Ivanov).
- 3.3. Кількість табличного матеріалу та ілюстрацій повинна бути доречною. Цифровий матеріал подається у таблиці, що має порядковий номер (наприклад, Таблиця 1.) і назву (друкується над таблицею посередині жирним шрифтом). Ілюстрації також потрібно нумерувати і вони повинні мати назви, які вказуються під кожною ілюстрацією (наприклад, Рис. 2. Переваги ефективної структуризації попиту).
- 3.4. Рисунки, виконані у MS Word, потрібно згрупувати; вони повинні бути єдиним графічним об'єктом. Для рисунків, зроблених у програмі Excel, потрібно додатково до статті відправити файл Excel (2003).
- 3.5. Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation і нумеруються з правого боку.
- 3.6. Посилання на літературу в тексті необхідно подавати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56–59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- 3.7. У статті не повинно бути переносу слів та макросів При наборі слід вимкнути автоматичний «м'який» перенос (заборонені «примусові» переноси – за допомогою дефісу). Абзаци позначати тільки клавішею «Enter», не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша «Tab»).

4. Матеріали, які потрібно подати до редакції.

- 4.1. Стаття, рисунки окремими файлами (якщо потрібно (див. пункт 3.4)).
  - 4.2. Анкета (скачати на сайті).
  - 4.3. Рецензія на статтю* (з підписом рецензента та печаткою):
    - якщо автор або один із співавторів не має наукового ступеня (статті українською, російською або англійською мовами);
    - якщо в статті один автор, який не має наукового ступеня доктора наук (статті англійською мовою).
- Матеріали надсилати на електронну адресу economy_2008@ukr.net

* Рецензію та витяг редакція має право запросити у автора з науковим ступенем.

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 17 вересень 2023 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Резнікова Н. В., Карп В. С., Іващенко О. А.

Міжнародний досвід інституційного сприяння розвитку цифрової економіки і протидії загрозам техноглобалізму в умовах інноваційного суперництва 5

Станкевич І. В., Дюгованець О. М., Задорожна І. В.

Модель загальної трансформації проєктного менеджменту виробничих підприємств України 13

Вахович І. М., Матрунчик Д. М., Погуляйко Ю. М.

Парадигмальний концепт стратегічного цілепокладання інноваційної трансформації поствоєнної економіки на регіональному рівні: особливості формування інноваційної інфраструктури 19

Височанська М. Я., Білотіл В. Ю.

Житловий фонд України: довоєнний період, поточний стан і плани післявоєнного відновлення 28

Зборовська О. М., Луговий О. С.

Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стратегічної стійкості промислових підприємств 39

Акімова А. М., Герман М. В.

Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення 44

Морозова А. С., Микитюк І. С.

Цифрова трансформація страхового ринку 49

Лазарева О. В., Мась А. Ю., Борисевич К. Ю.

Впровадження ефекту синергії у землекористуванні у післявоєнний період 54

Демчишак Н. Б., Юрків Р. Р., Клініліна А. В.

Розвиток стартап-екосистеми як основа післявоєнного відновлення України: роль фінансових технологій, інвестицій та інноваційного підприємництва 59

Шафранова К. В., Кулініч Т. В., Бакланова О. Г.

Впровадження зелених технологій та сталих практик у бізнес 66

Олексюк В. О.

Інституціоналізація інноваційної модернізації в умовах постіндустріальних трансформацій 72

Козьмук Н. І.

Роль підприємництва у формуванні цільового капіталу в Україні 77

Тимошук О. О.

Еволюція середземноморського ринку туристичних послуг 82

Державне управління

Антонова А. В., Івашова А. М., Антонов А. В.

Проблеми децентралізації та розвитку територіальних громад в Україні: соціальні аспекти 87

Ситник Г. П.

Особливості вироблення публічної політики в енергетичній сфері України в умовах війни 96

Обушна Н. І.

Проблеми управління комунальною власністю територіальних громад України в умовах формування громадянського суспільства 101

Ткач О. І.

Еволюція концепту місцевого самоврядування в натуралістичних і державоцентричних політичних теоріях 108

Юзефович В. В.

Механізми планування розвитку територій старостинських округів в територіальних громадах 113

Дехтяренко Ю. Ф.

Модернізація механізмів оренди майна комунальної власності під впливом становлення транспарентного публічного управління 118

Тілікіна Н. В.

Модель реалізації молодіжної політики в Україні під час її становлення та в умовах воєнного стану 127

Баб'як О. В.

Запровадження державою реабілітаційних та профілактичних заходів під час пандемії: ретроспективний огляд 137

Шалько М. Н.

Перспективні параметри розвитку охорони здоров'я 144

Теребун О. С.

Проблеми європейського досвіду інституціоналізації діалогових форм міжсекторальної співпраці органів публічної влади і інституцій громадянського суспільства: досвід для України 147

Дричик В. М.

Організаційно-правове забезпечення воєнної безпеки в системі публічного управління 153

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 17 / 2023

CONTENTS:

Economy

Reznikova N., Karp V., Ivashchenko O.

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF INSTITUTIONAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY AND COUNTERING THE THREATS OF TECHNOGLOBALISM IN THE CONDITIONS OF INNOVATIVE COMPETITION 5

Stankevych I., Diugowanets O., Zadorozhna I.

MODEL OF GENERAL TRANSFORMATION OF PROJECT MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINE 13

Vakhovych I., Matrunchyk D., Pohuliako Yu.

PARADIGMATIC CONCEPT OF STRATEGIC GOAL-SETTING FOR INNOVATIVE TRANSFORMATION OF THE POST-WAR ECONOMY AT THE REGIONAL LEVEL: PECULIARITIES OF FORMATION OF INNOVATION INFRASTRUCTURE 19

Vysochanska M., Bilotil V.

HOUSING STOCK OF UKRAINE: PRE-WAR PERIOD, CURRENT STATE AND POST-WAR RECOVERY PLANS 28

Zborovska O., Luhovyi O.

RISK MANAGEMENT AS A TOOL FOR ENSURING STRATEGIC SUSTAINABILITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES 39

Akimova L., Herman M.

DIAGNOSTICS OF THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT 44

Morozova L., Mikityuck I.

DIGITAL TRANSFORMATION OF THE INSURANCE MARKET 49

Lazarieva O., Mas A., Borysevych K.

IMPLEMENTATION OF THE SYNERGY EFFECT IN LAND USE IN THE POST-WAR PERIOD 54

Demchyshak N., Yurkiv R., Klipilina A.

DEVELOPMENT OF STARTUP ECOSYSTEM AS THE BASIS OF POST-WAR RECOVERY OF UKRAINE: THE ROLE OF FINANCIAL TECHNOLOGIES, INVESTMENTS AND INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP 59

Shafranova K., Kulinich T., Baklanova O.

IMPLEMENTATION OF GREEN TECHNOLOGIES AND SUSTAINABLE PRACTICES IN BUSINESS 66

Oleksiuk V.

INSTITUTIONALIZATION OF INNOVATIVE MODERNIZATION IN THE CONDITIONS OF POST-INDUSTRIAL TRANSFORMATIONS 72

Kozmuk N.

THE ROLE OF ENTREPRENEURSHIP IN THE FORMATION OF TARGET CAPITAL IN UKRAINE 77

Timoshchuk O.

EVOLUTION OF THE MEDITERRANEAN MARKET OF TOURIST SERVICES 82

Public administration

Antonova L., Ivashova L., Antonov A.

PROBLEMS OF DECENTRALIZATION AND DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN UKRAINE: SOCIAL ASPECTS 87

Sytnyk H.

FEATURES OF PUBLIC POLICY MAKING IN THE ENERGY SPHERE OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR 96

Obushna N.

PROBLEMS OF COMMUNAL PROPERTY MANAGEMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF CIVIL SOCIETY FORMATION 101

Tkach O.

EVOLUTION OF THE CONCEPT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN NATURALISTIC AND STATE-CENTRED POLITICAL THEORIES 108

Iyzefovych V.

MECHANISMS FOR PLANNING THE DEVELOPMENT OF TERRITORIES OF STAROSTA DISTRICTS IN TERRITORIAL COMMUNITIES 113

Dekhtiarenko Yu.

REFORMING THE MECHANISMS OF LEASING COMMUNAL PROPERTY UNDER THE INFLUENCE OF THE ESTABLISHMENT OF TRANSPARENT PUBLIC ADMINISTRATION 118

Tylikina N.

YOUTH POLICY IMPLEMENTATION MODEL IN UKRAINE DURING ITS ESTABLISHMENT AND UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL 127

Babiak O.

STATE IMPLEMENTATION OF REHABILITATION AND PREVENTIVE MEASURES DURING PANDEMICS: A RETROSPECTIVE REVIEW 137

Shalko M.

PROSPECTIVE PARAMETERS OF HEALTH CARE DEVELOPMENT 144

Terebun O.

CHALLENGES OF THE EUROPEAN PRACTICE OF INSTITUTIONALIZING DIALOGUE FORMS OF CROSS-SECTOR COOPERATION BETWEEN PUBLIC AUTHORITIES AND CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS: EXPERIENCE FOR UKRAINE 147

Drychuk V.

ORGANIZATIONAL AND LEGAL PROVISION OF MILITARY SECURITY IN THE SYSTEM OF PUBLIC ADMINISTRATION 153

Л. М. Акімова,
д. держ. упр., професор, професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування,
Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>
М. В. Герман,
аспірант, Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5318-0410>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.17.44

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

L. Akimova,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of National Security, Public Management
and Administration, Zhytomyrian Polytechnic State University
M. Herman,
Postgraduate student, Zhytomyrian Polytechnic State University

DIAGNOSTICS OF THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT

Дана стаття присвячена оцінці фінансового стану компанії та пропонує стратегії його покращення. Оцінка фінансового стану бізнесу має важливе значення для визначення його сильних і слабких сторін, а також областей, які потребують уваги. У статті розглядаються основні фінансові показники та коефіцієнти, які зазвичай використовуються для оцінки діяльності компанії, такі як прибутковість, ліквідність, платоспроможність та ефективність. Фінансовий стан підкреслює важливість точного аналізу фінансової звітності та порівняння з галузевими стандартами для отримання уявлення про фінансовий стан компанії. Крім того, у статті досліджуються потенційні проблеми та проблеми, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан компанії, а саме погане управління грошовими потоками, надмірна заборгованість, неадекватний контроль витрат або зменшення частки ринку. Також представлено різні стратегії та найкращі практики для покращення фінансового здоров'я компанії, зокрема покращення грошових потоків, оптимізацію витрат, диверсифікацію потоків доходів, вивчення варіантів фінансування та впровадження ефективного управління ризиками. В статті наголошується, що одним з найважливіших напрямків для поліпшення фінансового стану підприємства є механізація та автоматизація виробництва, використання прогресивних технологій, а також заміна та модернізація застарілого обладнання, збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. Додатковою вагомою складовою є підвищення вимог до якості постачальників, вхідний контроль за сировиною, комплектуючими та напівфабрикатами. У статті також наголошується на важливості проактивного фінансового планування, регулярного моніторингу та адаптації до мінливих ринкових умов для забезпечення довгострокової життєздатності та успіху бізнесу. Діагностика фінансового стану підприємства дозволяє оцінити достовірність фінансового обліку і звітності, знайти резерви для підвищення рентабельності виробництва, виявити закономірності та можливість нестабільного фінансового стану, а також сформулювати становище, в якому підприємство може виконати свої зобов'язання перед кредиторами та бюджетом.

This article is devoted to the assessment of the company's financial condition and offers strategies for its improvement. Assessing the financial health of a business is essential to identify its strengths and weaknesses, as well as areas that need attention. The article examines the main financial indicators and ratios that are commonly used to evaluate a company's performance, such as profitability, liquidity, solvency and efficiency. Financial condition emphasizes the importance of accurate analysis of financial statements and comparison with industry standards to gain insight into a company's financial condition. In addition, the article explores potential problems and issues that could negatively impact a company's financial health, such as poor cash flow management, excessive debt, inadequate cost control, or declining market share. Various strategies

and best practices for improving a company's financial health are also presented, including improving cash flow, optimizing expenses, diversifying revenue streams, exploring financing options, and implementing effective risk management. The article emphasizes that one of the most important directions for improving the financial condition of the enterprise is the mechanization and automation of production, the use of advanced technologies, as well as the replacement and modernization of outdated equipment, increasing incoming and decreasing outgoing cash flows. An additional important component is the increase in requirements for the quality of suppliers, incoming control of raw materials, components and semi-finished products. The article also emphasizes the importance of proactive financial planning, regular monitoring and adaptation to changing market conditions to ensure long-term business viability and success. Diagnostics of the financial state of the enterprise allows you to assess the reliability of financial accounting and reporting, find reserves for increasing the profitability of production, identify patterns and the possibility of an unstable financial state, as well as formulate a situation in which the enterprise can fulfill its obligations to creditors and the budget.

Ключові слова: фінансовий стан, компанія, оцінка, покращення, фінансові показники, фінансові показники, прибутковість, ліквідність, платоспроможність, ефективність, аналіз фінансової звітності, порівняльний аналіз, грошовий потік, частка ринку, диверсифікація доходів.

Key words: financial condition, assessment, improvement, financial indicators, financial ratios, profitability, liquidity, solvency, efficiency, financial statement analysis, benchmarking, cash flow, market share, revenue diversification.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах господарювання діагностика фінансового стану набуває особливо важливого значення для всіх ланок господарської системи. У сучасному світі точна оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства є необхідною для визначення ефективних шляхів його подальшого розвитку. Діагностика фінансового стану підприємства має важливе значення як для управлінського апарату підприємства, так і для його акціонерів, банківських установ, фінансових служб, територіальних органів управління та інших зацікавлених сторін.

Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, що визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і відображає взаємодію всіх елементів системи фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Діагностика фінансового стану підприємства є одним із найважливіших інструментів для розуміння початкової точки змін та розрахунку можливих варіантів дій, спрямованих на покращення ефективності функціонування підприємства. Діагностика та оцінка фінансового стану підприємства є актуальними проблемами, які отримують багато досліджень, оскільки вони допомагають виявити слабкі та сильні сторони підприємства і визначити шляхи його подальшого розвитку. Оцінка рівня фінансового стану вимагає урахування різних фінансових параметрів з різним ступенем впливу на прийняття остаточного рішення.

Систематична та всебічна діагностика фінансового стану підприємства дозволяє критично оцінити фінансові результати його діяльності як у статичному режимі за певний період, так і у динаміці за кілька періодів. Вона допомагає виявити "болючі точки" у фінансовій діяльності та запропонувати способи більш ефективного використання фінансових ресурсів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогоднішній день існує багато методик діагностики фінансового стану підприємств. Серед провідних вчених, які зробили значний внесок у методологію діагностики фінансового стану, можна відзначити таких науковців, як Л. Аврамчук, Л. Бабич, І. Балабанова, Є. Бикова, І. Бланка, Є. Брігхем, В. Буряковський, Дж. Ван Хорн, О. Василик, І. Зятковський, В. Ковальов, А. Поддєрьогін, Р. Слав'юк, О. Філімоненков, Ю. Цал-Цалко, А. Шеремет та інших [6].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті закликає до ретельного розгляду та осмисленого аналізу процесу діагностики фінансового стану підприємства, а також до усвідомленого дослідження різноманітних стратегій та шляхів, які можуть сприяти вдосконаленню цього стану.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рушійною силою розвитку підприємства і основним джерелом фінансових ресурсів у багатьох учасників суспільного виробництва є прибуток. Він відіграє центральну роль у розвитку економіки підприємництва.

Фінансовий стан підприємства може бути стійким, коли він демонструє послідовні позитивні показники та в змозі витримувати негативні зовнішні впливи. Нестійким стан вказує на коливання та невизначеність в фінансових показниках, що може викликати ризики для подальшого розвитку. Кризовий стан свідчить про серйозні фінансові проблеми та загрозу операційної діяльності підприємства. Фінансовий стан підприємства залежить як від внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Внутрішні фактори включають всі виробничі та господарські фактори, що визначають результати діяльності підприємства. Для досягнення значних результатів підприємство повинно мати гнучку структуру капіталу та організувати його обіг таким чином, щоб забезпе-

чити постійне перевищення доходів над витратами, зберегти платоспроможність та створити умови для самофінансування. Зовнішні фактори також впливають на фінансовий стан, включаючи державну політику у сфері податків та фінансування витрат, політичний устрій, державну амортизаційну політику, рівень безробіття, інфляцію в країні та інші чинники [9].

Фінансовий моніторинг є сучасним засобом управління, що включає оперативне слідування за показниками діяльності підприємства, їх оцінювання та постачання відповідною інформацією для прийняття управлінських рішень [2].

Фінансовий стан підприємства репрезентує складну інтегровану характеристику його діяльності, яку констатують численні показники. Серед методів аналізу фінансового стану підприємства виокремлюється використання інформаційної програми "1С:Бухгалтерія", що дозволяє керівникам створити раціональне уявлення про стан грошових потоків на підставі фінансової звітності, вміщеної у даній програмі. З урахуванням складної економічної ситуації в державі, фахівці фінансового аналізу вважають цілеспрямованим розпочати аналіз фінансового стану підприємства з оцінки ліквідності, тобто з визначення доступності грошових коштів у підприємства.

Програма "1С:Бухгалтерія" надає можливість керівникам отримувати оперативну інформацію про залишки грошових коштів на банківських рахунках, в касі та у підзвітних осіб на підприємстві. Проте дана програма не забезпечує достатньої гнучкості у плануванні та моніторингу, що забезпечує система управління ресурсами підприємства (далі — ERP).

ERP — це корпоративна інформаційна система, призначена для автоматизації обліку та управління. Вона інтегрує всі підрозділи підприємства та всі необхідні функції в одній комп'ютерній програмі. Принцип відповідності доходів і витрат, а також розмежування звітних періодів реалізується в програмі ERP завдяки використанню календаря та періоду обліку в модулях, де кожна операція співвідноситься з конкретним періодом. Отримані дані використовуються для оцінки фінансових результатів при їх внесенні до головної книги.

Використання ERP-системи спрощує управління підприємством, оскільки вона сприяє об'єднанню фінансових даних. Однак варто відзначити, що дана програма супроводжується значними витратами, і тому не всі підприємства мають можливість її використовувати [4].

Фінансовий стан підприємства належить до категорії залежних від множини чинників, серед яких важливими є виконання виробничих планів, оптимізація собівартості продукції, зростання прибутку, підвищення ефективності виробництва. При цьому важливу роль відіграють фактори, пов'язані з оборотністю товарних та грошових активів, взаємодією з посередниками, постачальниками та покупцями. На практиці, наявність низької платоспроможності, обмеженої рентабельності та неефективного фінансового менеджменту виступають як головні труднощі при досягненні стабільності фінансового стану підприємства.

При оцінці матеріаломісткості виробництва продукції враховується амортизація та розрахунки на основі методології нарахування амортизації для визначе-

ного звітного періоду. Особливе значення приділяється обранню методу амортизації, що може вплинути на розмір показників матеріаломісткості та, відповідно, на їх аналіз та оцінку. З урахуванням загального принципу кореспонденції доходів та витрат, а також розподілу звітних періодів, програми ERP використовують календарний період обліку. В цій системі кожна операція відображається відповідно до відведеного періоду, а ці дані використовуються для аналізу фінансових результатів при їх внесенні до головної книги.

Для більш глибокої оцінки рекомендовано використовувати наступні критерії:

— структура фінансового забезпечення діяльності, що дозволяє вивчити, які джерела фінансування використовуються підприємством та наскільки ефективно вони використовуються;

— відповідність структури фінансування активам, вказуючи на ефективний розподіл фінансових ресурсів на різні види активів. Це відображає, наскільки підприємство розподіляє власні та залучені кошти для фінансування своїх активів;

— склад резервів підприємства, що вказує на наявність та ефективне використання резервних можливостей для поліпшення фінансового стану. Резерви можуть включати невикористані активи, можливості додаткового фінансування та зменшення витрат [1].

Фінансова діагностика підприємства спрямована на оцінку надійності фінансового обліку і звітності, виявлення потенційних резервів для підвищення рентабельності виробництва, виявлення тенденцій, що можуть призвести до нестабільності фінансового стану, а також формулювання позиції, на якій підприємство може виконати свої зобов'язання перед кредиторами та державним бюджетом. Останнім кроком у процесі діагностики є оцінка ефективності діяльності підприємства та його структурних підрозділів, що служить для попередження можливих негативних впливів на фінансовий стан.

З метою поліпшення фінансового стану підприємства варто активізувати різні стратегії. Збільшення вхідних грошових потоків досягається через підвищення обсягів реалізації продукції, продажу частини основних активів або рефінансування дебіторської заборгованості. Зменшення вихідних грошових потоків можливе шляхом оптимізації витрат, пов'язаних з собівартістю продукції та тими, які можуть бути покриті з прибутку.

Суттєвим заходом для поліпшення фінансового стану є збільшення виручки від реалізації продукції, що залежить від обсягів продажу та цінової політики. Для цього можна використовувати різні методи, такі як надання знижок, обґрунтоване зниження цін або активізація рекламної діяльності.

Оптимізація фінансового стану передбачає також виявлення внутрішніх резервів, таких як реструктуризація активів та зміна структури їх використання. Шляхи удосконалення включають розгляд можливостей найму невикористовуваних активів чи використання альтернативних методів управління активами.

Одним із суттєвих способів поліпшення фінансового стану підприємства є мобілізація його внутрішніх резервів, будь то видимих чи прихованих. Цей процес передбачає систематичний пошук можливостей для покра-

щення фінансового стану підприємства, оснований на детальному аналізі всіх аспектів його діяльності [7].

Значущість пошуку нових резервів для підвищення вхідних грошових потоків важливо враховувати, оскільки недостатність фінансових ресурсів може суттєво обмежити потенціал розвитку підприємства. Тому одним із основних напрямків пошуку резервів є зниження вихідних грошових потоків. Це можливо досягти шляхом зменшення витрат на товари, роботи, послуги, що включені до загальних витрат, а також за рахунок раціональної організації фінансових та реальних інвестицій, сплати податків і інших платежів до бюджету та повернення приваблених фінансових ресурсів [4].

На деякі напрямки може впливати регуляторна нормативація, наприклад, податкові ставки та строк сплати. Проте, на перші три напрямки є широкий простір для дії. Ключовим внутрішнім резервом для забезпечення фінансової стійкості є скорочення собівартості продукції та загальних витрат, які можна покрити з прибутку. Кожне підприємство має свої особливості, і впливові фактори можуть змінюватися, такі як обсяг виробництва, продуктової асортимент, рівень технологій, організаційні методи виробництва та ціни на реалізовану продукцію. Головним методом зниження собівартості є ефективне використання всіх видів ресурсів, які використовуються в виробництві, а також підвищення продуктивності праці за допомогою різноманітних заходів [1].

Один з ключових напрямків для покращення фінансового стану підприємства полягає у механізації та автоматизації виробництва, використанні передових технологій і модернізації застарілого обладнання. При цьому слід приділяти увагу підвищенню стандартів якості постачальників, вживанню вхідного контролю над сировиною, комплектуючими та напівфабрикатами. У сучасних умовах конкурентного середовища оптимізація стратегії збуту також набуває важливості. Відмінні результати можна досягти за допомогою різних підходів, як от надання знижок покупцям, усереднених знижень цін або проведення широкомасштабної реклами. Щодо підвищення ефективності дебіторської заборгованості, важливо розглянути оптимальні терміни платежів та розрахунків зі споживачами, такі як попередня оплата, відстрочка платежу або сплата після відвантаження продукції.

Мобілізація внутрішніх резервів є істотним засобом підсилення фінансового стану. Цей процес включає в себе реструктуризацію активів, що передбачає зміну структури та складу активів, а також конвертацію матеріальних та фінансових активів у грошову форму.

При реалізації реструктуризації активів для зміцнення фінансової стійкості підприємства рекомендовано застосовувати комплексний підхід. Серед головних методів є виявлення прихованих резервів. Ці резерви включають частину капіталу, що не відображена в балансі. За допомогою експертного та порівняльного аналізів можна виявити та мобілізувати ці резерви, розкривши відмінності між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів та їх реальною вартістю. Це може допомогти відновити платоспроможність підприємства [8].

Слід зауважити, що високий рівень невиправданої дебіторської заборгованості є фактором, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства. Погашення такої заборгованості вважається важливим резервом для відновлення платоспроможності підприємства, особливо у випадку фінансової кризи. Основні методи рефінансування дебіторської заборгованості включають наступні:

— факторинг: операція, при якій перший кредитор передає права на вимогу до третьої особи (дебітора) іншому кредиторі з компенсацією вартості цього боргу. Наприклад, банк може придбати права на вимогу від підприємства-продавця за поставлені товари чи послуги з простроченим строком оплати.

— облік векселів: банк може придбати вексель від підприємства і терміново сплатити суму векселя власнику, а платіж відбудеться в строк, визначений у векселі. Існує також можливість дисконтування векселя, коли банк придбає вексель за зниженою вартістю і отримає платіж в повному обсязі у строк платежу.

— форфейтинг: операція з рефінансування дебіторської заборгованості за комерційним кредитом. Дана операція включає індосамент перехідного векселя на користь банку, що перетворює комерційний кредит на банківський. Форфейтинг поєднує в собі елементи факторингу та обліку векселів.

Крім цих методів, до заходів рефінансування дебіторської заборгованості входять також процедури примусового стягнення заборгованості, включаючи судові позови до господарського суду [4].

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Оцінка фінансового стану підприємства є невід'ємною складовою ефективного управління та розвитку організації. Вона допомагає вчасно виявляти потенційні ризики, проблеми та можливості для покращення, забезпечуючи стратегічну прозорість та гнучкість в управлінні фінансами. Здійснення системного аналізу фінансового стану дозволяє підприємствам знаходити оптимальний баланс між ліквідністю, рентабельністю та платоспроможністю.

Важливим аспектом є впровадження спеціалізованої системи аналізу та оцінки фінансового стану, яка враховуватиме конкретні особливості підприємства, його стратегічну спрямованість та специфіку ринку. Завдяки цьому, можливо буде ефективно визначати переваги та недоліки, планувати зміни та реагувати на зміни у зовнішньому середовищі.

Перспективи подальших досліджень в галузі фінансового управління підприємством розкривають широкий простір для розвитку та вдосконалення управлінських підходів і методів. Здійснення цих досліджень може відкрити нові можливості та сприяти більш глибокому розумінню різних аспектів фінансової стійкості та результативності підприємств.

Всі ці дослідження відкривають шлях до більш точного та обгрунтованого фінансового управління, що в свою чергу може призвести до зміцнення фінансової стійкості та досягнення більш стійкого фінансового результату підприємств.

Література:

1. Білохан І.М., Дика І.І. Напрями покращення фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. Тези міжнародної вузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених ЖДТУ. — 2016. — № 10. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/5519>

2. Болухан І.С. Необхідність Оцінки Фінансового Стану Підприємства. Тези Всеукраїнської науково-практичної он-лайн конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. 2016. № 5. URI (Уніфікований ідентифікатор ресурсу): <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/3959>

3. Гавкалова Н.Л., Акімова Л.М., Зілінська А.С., Лукашев С.В., Аведян Л.Й., Акімов О.О. Функціонування об'єднаних територіальних громад та визначення основних проблем організаційного забезпечення управління місцевими бюджетами. Проблеми теорії та практики фінансово-кредитної діяльності. 2022. № 2 (43). С. 107-117. DOI: 10.55643/fcaptr.2.43.2022.3708

4. Майданович В.В. Аналіз і контроль фінансового стану підприємства. Тези Всеукраїнської науково-практичної он-лайн конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. 2014. № 5. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/344>

5. Міщук Г., Білан С., Юрчик Г., Акімова Л., Навіцкас М. Вплив тіньової економіки на соціальну безпеку: Досвід України. Економіка та соціологія. 2020. № 13(2). С. 289-303. DOI:10.14254/2071-789X.2020/13-2/19.

6. Онищук Т.Л. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Тези Всеукраїнської науково-практичної он-лайн конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. 2014. №5. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/184>

7. Перегуда Є.О. Альтернативи покращення фінансового стану підприємства. Тези Всеукраїнської науково-практичної он-лайн конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. 2017. № 5. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/6776>

8. Рейнська В., Акімова Л., Акімов О., Карпа М. Податкові преференції та їх вплив на інвестиції в Україні. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. № 3 (26). С. 91—101. DOI: 10.18371/FCAPTR.V3I26.144117.

9. Ситий Д.В. Діагностика фінансового стану підприємства як основа забезпечення його економічної ефективності. Тези Всеукраїнської науково-практичної он-лайн конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. — 2014. — № 5. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/229>

References:

1. Bilokhan, I.M. and Dyka, I.I. (2016), "Directions for improving the financial condition of enterprises in modern economic conditions", Tezy mizhnarodnoi vuzivs'koi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh uchenykh ZhDTU [Abstracts of the international university scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists of ZhDTU], Zhytomyr, Ukraine, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/5519> (Accessed 05 Aug 2023).

2. Bolokhan, I.S. (2016), "Necessity of Assessment of the Financial Condition of the Enterprise", Tezy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi on-line konferentsii aspirantiv, molodykh uchenykh ta studentiv, prysviachenoi Dniu nauky [Abstracts of the All-Ukrainian scientific and practical on-line conference of graduate students, young scientists and students dedicated to Science Day], Zhytomyr, Ukraine, <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/3959> available at: (Accessed 05 Aug 2023).

3. Havkalova, N.L. Akimova, L.M. Zilins'ka, A.S. Lukashev, S.V. Avedian L.J. and Akimov, O.O. (2022), "Functioning of united territorial communities and identification of the main problems of organizational support for local budget management", Problemy teorii ta praktyky finansovo-kredytnoi diial'nosti, vol. 2 (43), pp. 107—117.

4. Majdanovych, V.V. (2014), "Analysis and control of the financial state of the enterprise", Tezy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi on-line konferentsii aspirantiv, molodykh uchenykh ta studentiv, prysviachenoi Dniu nauky [Abstracts of the All-Ukrainian scientific and practical on-line conference of graduate students, young scientists and students dedicated to Science Day], Zhytomyr, Ukraine, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/344> (Accessed 05 Aug 2023).

5. Mischuk, H. Bilan, S. Yurchyk, H. Akimova, L. and Navitskas, M. (2020), "The impact of the shadow economy on social security: The experience of Ukraine", Ekonomika ta sotsiologhiia, vol. 13 (2), pp. 289—303.

6. Onyschuk, T.L. (2014), "Diagnostics of the company's financial condition and ways to improve it", Tezy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi on-line konferentsii aspirantiv, molodykh uchenykh ta studentiv, prysviachenoi Dniu nauky [Abstracts of the All-Ukrainian scientific and practical on-line conference of graduate students, young scientists and students dedicated to Science Day], Zhytomyr, Ukraine, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/184> (Accessed 05 Aug 2023).

7. Perehuda, Ye.O. (2017), "Alternatives for improving the company's financial condition", Tezy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi on-line konferentsii aspirantiv, molodykh uchenykh ta studentiv, prysviachenoi Dniu nauky [Abstracts of the All-Ukrainian scientific and practical on-line conference of graduate students, young scientists and students dedicated to Science Day], Zhytomyr, Ukraine, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/6776> (Accessed 05 Aug 2023).

8. Rejns'ka, V. Akimova, L. Akimov, O. and Karpa, M. (2018), "Tax preferences and their impact on investments in Ukraine", Finansovo-kredytna diial'nist': problemy teorii ta praktyky, vol. 3 (26), pp. 91—101.

9. Sytyj, D.V. (2014), "Diagnostics of the financial state of the enterprise as a basis for ensuring its economic efficiency", Tezy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi on-line konferentsii aspirantiv, molodykh uchenykh ta studentiv, prysviachenoi Dniu nauky [Abstracts of the All-Ukrainian scientific and practical on-line conference of graduate students, young scientists and students dedicated to Science Day], Zhytomyr, Ukraine, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/229> (Accessed 05 Aug 2023).

Стаття надійшла до редакції 21.08.2023 р.